

ŽELEZNIČAR.

Slovensko glasilo „Saveza saobračajnih i transportnih radnika i službenika za Jugoslavijo.“

I. haja vsakega 1. in 15. v mesecu.

N. frankirana pisma se ne sprejemajo
Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo
s: nahaja v Ljubljani, Krekov trg št. 10.

Naročnina:

za celo leto K 14.—
za pol leta „ 7.—
za četrt leta „ 3.50
Posamezna številka 60 vinarjev.

Štev. 4.

V Ljubljani, 15. februarja 1920.

Leto XIII.

Prednaznanilo.

Vse naše podružnice obveščamo tem potom, da se vrši

v nedeljo dne 14. marca 1920

redni občni zbor

Splošne železničarske organizacije za Jugoslavijo.

Dnevni red objavimo v prihodnji številki.

Odbore podružnic in vplačevalnic opozarjamo, da nam pravočasno vpošljejo poročila in morebitne predloge za občni zbor.

Tajništvo.

Resnica o sporu med železničarji in vlado.

Neznosna draginja življenskih potrebščin z ene in brezmejna samovolja železniške birokracije z druge strani so prisilile železničarje, da so se ujedini v svoji strokovni organizaciji „Savezu saobračajnih i transportnih radnika i službenika Jugoslavije“. Čvrsto organizirani v tem „Savezu“ so železničarji stavili svoje zahteve glede ureditve njih plač in njih delavnega časa, kakor tudi glede ureditve ostalih odnošajev. Rezultat tega koraka je bil, da se je sporazumno izdelal in obojestransko podpisal od ministrskega sveta osvojeni in v „Službenih novinah“ z dne 15. novembra objavljen „Protokol sporazuma“.

Po tem „Sporazumu“ so bile vse železniške direkcije v Jugoslaviji dolžne, da uredijo vse reforme v določenih rokih.

Toda v zvezi z izjavo gosp. ministra saobračaja, da je bil ta „Sporazum“ ne samo v interesu železničarjev, temveč tudi v interesu čim prejšne ureditve železniškega prometa v državi neobhodno potreben, so vendar koruptni birokratje takoj počeli napram njemu rovariti in v kolikor se ga upoštevali, se pa to storili na tak način, da je to izzivalo le splošno ogorčenje med službenici. Mnogobrojni protesti, ki jih je tozadevno vložila uprava „Saveza“ na ministarstvo saobračaja in na skupno vlado, so ostali brezuspešni in so imeli le negativni uspeh.

Železniška birokracija — združena v seji ravateljstev in načelnikov — ki se je vršila v drugi polovici meseca novembra m. l., je napelav vse sile, da prepriča gosp. ministra saobračaja, da so določbe „Protokola sporazuma“ neizvedljive. Potem pa so se gospodje na vse načine trudili sistematično teptati vse, kar je bilo določenega in to z očividnim namenom, da ministru dokažejo neizvedljivost.

To početje železniške birokracije je rodilo željeni in pričakovani plod.

Pojavili so se po posameznih krajih spontano štrajki, katerih namen je bil manifestirati za v „Protokolu sporazuma“ zajamčene pravice.

Povsem je razumljivo, da je s takim delom železniška birokracija uspela, da je napravila iz „Sporazuma“ „Nesporazum“, da je ustvarila v železniški službi pravi kaos.

Položaj, ki se je na ta način ustvaril, je nevzdržljiv in se ne more več trpeti. Zahteva „Saveza“, da vlada železniški birokraciji energično zaukaže, da ima brezpogojno izvesti določbe „Sporazuma“, je slednja razumela, toda mesto njenih energičnih odredb, se je postavil gosp.

minister saobračaja na stališče, da določbe „Protokola sporazuma“ niso obvezne za nastavljen železničarje.

Da bi pa tudi javnost nahujkala proti železničarjem, je vlada pozvala beogradske časnikarje k informaciji in jim je skušala natveziti, da je bil štrajk železničarjev na timoški železnici upor proti državi, med tem ko je v resnici imel popolnoma ekonomski značaj; hotela ga je toraj izkoristiti v svoje politične tendence.

Ko smo vlado vprašali: Kakšen namen zasledujejo ta tendenciozna poročila, nam je odgovorila: Zato, ker so stavkajoči vzeli oblast železnice v svoje roke in so prevažali samo vojake!

Kaj pa je res na stvari?

Železničarji v Nišu in v Zaječaru so stopili zato v štrajk, ker se jim ni izplačalo priznane plače in mezde in se ni pozvalo ankete, ki naj bi imela nalogo preiskati vzroke štrajkov in krivce, katere naj bi se strogo kaznovalo.

Z ustavitvijo prometa so hoteli železničarji zadeti ne le delodajalca, temveč hoteli so tudi obvestiti občinstvo in odpomoči vojaštvu, ki se vozi na dopust in iz istega zopet nazaj na svoja službena mesta.

Da ne bi ubogi vojaki po nepotrebnem trpeli in zurzovali po posameznih postajah, so železničarji pristali na to, da jih nemotno prevažajo po železnici do definitivnega zaključka štrajka. Zato toraj so stavkajoči prevažali izključno le vojaške vlake za časa štrajka. V zvezi temu pa, da so železničarji štrajkaši vozili le vojaške vlake in da so postajenačelniki odredili stroje in vozove ter vodili vozno evidenco, pisali potne liste, je vendar imela vlada žalostni pogum reči: da je imela vožnja vojaških vlakov le tendenco pobratimstva med vojaki in delavci in to je, pravi vlada, boljševiška taktika iz prve faze ruske revolucije, kar pa vlada baje ne more trpeti.

Priznavajoč svoje namene za nasilno teptanje in davljenje štrajkov, ki se pojavljajo edino le po zaslugi železniške birokracije, je vlada smatrala potrebnim, da vrže med vrste delavstva in vojaštva mržnjo, in javnosti pokaže, da so njeni ukrepi bili potrebni in da je bila nujna odredba, ki jo je izdala na pokrajinske vlade v Bosni, Hercegovini, Sloveniji in Vojvodini namreč: čim se v teh pokrajinah pojavijo železničarske stavke, se ima takoj mobilizirati, vodje štrajkov postaviti pred vojno sodišče, uprave in funkcionarje Saveza zapreti in imovino Saveza konfiscirati.

Mar ni to najboljši dokaz, da je železniška birokracija popolnoma zmagala v svoji želji napraviti nesporazum med Savezom in vlado, med železničarji in železniško službo? Če temu dodajemo še nasilno postopanje pri štrajku v Zaječaru, postavitve timoške železnice pod vojno aretacijo tamonjnje uprave pododbora železničarjev, s katerimi dejstvi se potrjujejo odredbe, ki so bile izdane za kraje izven Srbije, potem nam mora biti jasno, da je atmosfera nezalovljstva na železnicah dosegla vrhunec.

V zvezi vsemu temu pa naš „Savez“ še vedno stremi za tem, da na železnicah ne pride do poloma, da se železnice rešijo nastalega kaosa. Brezdvomno imamo mi pravico, da zahtevamo izvršbo določb „Protokola sporazuma“, katerega je vlada z nami podpisala, in vendar smo izjavili, da smo pripravljani na razgovor, v katerem se nam naj pove, kaj je v „Protokolu sporazuma“ neizvedljivega. S tem smo pokazali, da je naša resna volja, pripomoči, da se promet vzpostavi in končno že napravi na železnicah red.

Gosp. minister saobračaja je načelno osvojil naše predloge in je določil, da započno nova pogajanja dne 5. t. m. Ta pogajanja se vrše med našimi delegati in višjimi uradniki direkcij.

Da pa ne bo nejasnosti in bo javnost poučena, smatramo svoji dolžnosti, da takoj izjavljamo:

Nobenega novega sporazuma, ki bi bil na škodo naših želimajočih pravic in življenskih pogojev železničarjev, ne bomo podpirali!

Če pa gre kraljevi vladi zato, da zboljša življenske predpogoje železniških uslužbencev in delavcev, in če res želi, da se uredi železniški promet, potem ne maramo biti mi oni, ki bi to otežkočali. Če pa se smatra vlada solidarnim z železniško birokracijo in misli, da nas bo ponovno okovala v suženjske verige, potem naj bo uverjena, da bo naš „Savez“ prvi, ki bo znal z vsemi sredstvi, ki jih ima na razpolago, to preprečiti.

Toraj:

Povoljno rešenje spora in ureditev, železniškega prometa je odvisna edino in izključno od vlade.

Mi nikakor ne moremo pripustiti, da bi javnost o okoliščinah ne bila temeljito poučena, in zato opozarjamo še na eno lopovstvo železniške birokracije, katera se podmetuje železničarjem, namreč: da je „Prot. sporaz.“ kriv za neredne prometne razmere in da pospešuje korupcijo na železnicah. Javna tajnost pa je, da so nič vredne lokomotive, popolnoma neraben premog, pomanjkanje nujno potrebnega materiala in v glavnem popolnoma nezmožni upravni faktorji edini in izključni vzroki neurejenega prometa.

Naši železničarji, ki imajo po določbah „Prot. spor.“ nesporno pravico do osemurnega delavnika, so v interesu službe in njih samih zastavljali te pravice in vozijo danes 8, 12 in tudi 40 do 60 ur nepretrgano, polagajoč vse svoje fizične in duševne moči na oltar skupnosti, samo da promet vzdrže.

Mi nikakor ne odrekamo, da na železnicah še vedno obstoja korupcija in sleparija, toda to je posledica nezadostnih plač in mezd, ki uslužbencem onemogočujejo pošteno življenje. To bo menda priznala tudi do kosti koruptna železniška birokracija. Toda, kdo je kriv, da korupcija in sleparija še obstoja?

Železniške uprave in nihče drugi!

Direkcije so postavile revizorje in kontrolorje, vsak vlak ima po 2—3 revizorje in kontrolorje. V zvezi temu pa še vedno potniki in trgovci sleparijo. Posamezni načelniki, vlakovodje, revizorji in kontrolorji blatijo na vsa usta železničarje-komuniste in njih „Prot. spor.“, toda niti enega železniškega lopova še niso ujeli. Ta gospoda kupuje hiše, daje krasne dote svojim hčeram, toda nikogar ni v državi, ki bi jih vprašal: Kje si dobil sredstva za to? Menda ne bodo imeli drznega čela in hoteli trditi, da so vse to prihranili od svojih plač v časih te neznosne draginje. Seveda te so častivredni člani žoltih „Udruženj“ in „Zvez“, onih nacionalističnih organizacij, katerim se tudi naši ministri klanjajo in katerim se rade marsikaj skozi prste pogleda, samo da delajo štimunge v javnosti v prilog raznim zgrešenim ciljem in v škodo za svoj obstanek težko se borečemu proletarijatu.

Zato se tudi našim članom odreka pravica kontrole v železniških odborih, ker gospodje dobro vedo, da bi potem vsaki korupciji in slepariji za vedno odklenkalo, ker ne bi bili več tako familijarno med seboj kakor so sedaj.

Ne oporekamo, da se tudi med našimi člani nahajajo ljudje, ki niso povsem neoporečni, kateri mislijo, da jim mora vsaka službena pot nesti 300—500 kron, ker je pač v vsakem žitu tudi koklja in pišče. Toda temu je kriva železniška uprava, ker nam jemlje možnost, da te elemente sami poiščemo, razkrinkamo in jih postavimo na hlad. Mar gospodom ni znano in poleg

njih celomu svetu, da bijejo vse delavske strokovne organizacije neizprosni boj proti vsaki korupciji in da streme le po čistem in poštenem zaslužku in da konsekventno izključujejo vse one elemente, ki tega načela ne upoštevajo? Take ljudi smatramo izdajalcem naših interesov. In ker je tako, zakaj bi se toraj našemu „Savezu“ ne omogočilo, da zapodi take elemente, ki ga lahko samo kompromitirajo, iz svojih vrst?

Mi smo izrecno povdarjali potrebo take kontrole, toda nam se ni priznala povodom zadnjih pogajanj. Poskusili bomo pri predstojećih pogajanjih še enkrat, prepričani pa smo, da bo železniška birokracija zopet našla polno izgovorev. S tem pa bo gospoda sama priznala, da je ona in edino in izključno le ona protektorica vseh lumparij, ki se na železnice gode.

Končajmo:

Ko bo javnost in naši sodrugi brali te vrstice, se vrše pogajanja med zastopniki našega „Saveza“ in odposlanci delegatov ministrstva saobračaja. Toda z ozirom na vse to, kar do sledi projektira železniška birokracija in ministrstvo saobračaja napram železničarjem, na žal ne moremo pričakovati povoljnega zaključka. Vzlic temu pa smo pripravljene, da učinimo vse, kar ne bi šlo v škodo železničarjev, zavedajoč se, da v razpravah s prononciranimi nasprotniki železničarjev, z višjimi železniškimi uradniki, katerim je ureditev prometnih razmer le preteza, toda zasužnjevanje železničarjev najiskrenejša želja, ne more priti do povoljnih rezultatov. Da pa vzlic temu vztrajamo na pogajanjih ima svoj vzrok v tem, da dokažemo vsej javnosti in poštenemu svetu, da železničarji in naš „Savez“ niso krivi, če pride do poloma, kar so že videli tudi pošteni časnikarji, ko smo zahtevali

javnost pogajanj.

Zakaj naj bi ne prisostovali našim pogajanjem vsi interesirani krogi? Naj bodo navzoči zastopniki vseh listov! Na ta način naj se prepriča cel svet, da mi nismo vzrok tem kaotičnim razmeram, v katerih se nahaja jugoslovanski železniški promet.

Mi se niti za las ne oddaljimo od resnice, zahtevamo pa energično, da naj javnost krivce sodi.

Na žalost drugi del naše zahteve po javnosti pogajanj je odbit! Zakaj? „Mino očemo napraviti iz ministrskega parlamenta! to je bil odgovor ministra. Ali je ureditev železniškega prometa tako postranskega pomena, da javnosti v tem velevažnem vprašanju ni treba upoštevati?

Sodrugi železničarji!

Narodi Jugoslavije!

Poštena javnost!

Poročali vam bomo vse, kar se bo na novih pogajanjih godilo, kateri so dne 6. t. m. započeli. G. pooblaščenca ministrstva in direktorij so odkrito pokazali svoj cilj: znižanje plač in mezd ter oneveljavljenje zastopstva v železniških odborih, to je, kar smo vedno trdili, glavni in „neizvedljivi“ del določb „Prot. spor.“, ne pa, kakor so direktorije zatrjevale, tehnične težkoče.

Ko so naši delegati to kategorično odbili in izjavili, da se oni nadalje pogajajo le na podlagi snovi „Prot. spor.“, kateri jamči osnovne pravice železničarjev, in so zahtevali od zastopnika ministrstva in direktorij formuliranje protipredloge, so se pogajanja na zahtevo slednjih preložila za nedoločen čas, dokler bodo oni svoje protipredloge formulirali. Pogajanja se bodo nadaljevala, če bodo zastopniki ministrstva naše delegate na ista povabili.

Kakor je iz predstojećega razvidno, je povsem jasno, da pride lahko do sporazuma in do boljšega železniškega prometa le tedaj, ako ministrstvo ostavi svojo zahtevo po znižanju plač in mezd železniškega osebja in mu zagotovi že priznana zastopstva v železniških odborih.

In še nekaj: Kakor so cene vseh potrebščin po sklepu „Protokola spor.“ narasli za 30 do 50% in draginja narašča od dne do dne, se morajo pogajanja vršiti le na temelju današnjih povišanih cen. Zabiranje zastopstva v žel. odbore dokazuje: beg pred kontrolo nad korupcijo in željo absolutnega gospodstva birokracije nad železničarji. Mislimo, da nam ni treba dokazovati kakšne važnosti je to vprašanje ne le za nas, temveč veliko bolj za promet. Konstatiramo, da je beg pred kontrolo znak zaščite ko-

rupcije. Komur je na tem, da spozna vzroke kaotičnih razmer v železniškem prometu, tu ima dokaze in resnico!

In kdor hoče, da se bori proti temu kaosu in za ureditev železniškega prometa, ta naj se postavi na stališče tega pojasnila javnosti o pravem stanju zadeve ter naj iz svoje strani zahteva pogajanj in prepriča se bo, da so same železniške direktorije tiste, ki otežkujejo vzpostavitve železniškega prometa.

Beograd, 7. februarju 1920.

Uprava Saveza saobračajnih
i transportnih radnika i službenika Jugoslavije.

Poštnemu in telegrafskemu osebju Jugoslavije!

Med najbolj zaostale stroke v Jugoslaviji spada nedvomno osebje poštne in telegrafске službe. Temu se ni čuditi, če upoštevamo, da je to osebje, ki je sicer organizirano, toda v svojo lastno škodo v takozvanih žoljih in modrih organizacijah, katerih vodstvo je v rokah korupne birokracije iz ravnateljstev in poštne ter brzojavnega ministrstva, v službenem in gmotnem oziru napram vsem drugim javnim nastavljenecem na naravnost sramotno nizki stopnji. Živi in životari od sanjih obljub in obetanj, in vse srečno je, če se katerikoli visokih gospodov toliko poniža, da blagovoli spregovoriti kako prijazno besedo. Kratko rečeno: V poštini in telegrafski službi Jugoslavije veje še vedno in po vseh kotih prokletstvo staroavstrijskega režima. Vodilne sile tega modernega podjetja so ljudje, ki nimajo niti smisla za potrebe nove dobe in jih najmanje zanimajo koristi poštne in telegrafске delavstva, so ljudje, ki so prišli na račun in škodo nižjih kategorij do ugodnega položaja, med tem ko množice te službe propadajo in ginevajo.

Ta dejstva se danes ne dajo več prikrivati in je toraj naravno, da so začeli poštini in telegrafski delavci in uslužbenci iskati potov iz zagate, v kateri se nahajajo.

Prijavljati so se začeli našemu „Savezu“ in kakor vse ostale stroke transporta in prometa so se tudi oni začeli zavedati svojega razrednega stališča, katero edino jim jamči boljšo bodočnost, ki seveda ne bo takoj sijajna, vsekakor pa vsaj znosna.

Preje porazdeljeni po raznih pokrajinah in v različnih državah seveda niso mogli priti do medsebojnega spoznanja in razdeljena je bila njih moč v pet, šest Savezov, društev in organizacij. To razmerje se je sicer po preobratu spremenilo, nikakor pa se ni zboljšal položaj teh žrtev. In tako je še danes. V Sloveniji sami imamo celo vrsto poštarских organizacij, ki so združene v Zvezi, ravno tako je po drugih pokrajinah nove države, in končni efekt je, da se ministrstvo za pošto in brzojav v pest smeje ter pospešuje in podpira ustanovitev čim več novih „strogo stanovskih društev“ pod različnimi protektorati.

Vsa ta društva pa v bivstvu niso nič drugega kakor telesne straže posameznih birokratov in avantgarda patrijotičnih komedij.

Kako izgleda tozadevno izven Slovenije?

V Hrvatski so poštini in telegrafski uslužbenci povsem razkosani in nimajo enotne organizacije. V Bosni je nekoliko drugače, in sicer so organizirani poštini in telegrafski uslužbenci in delavci dne 6. januarja m. l. sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo, da se njih organizacija pridruži „Savezu železničara“, in s tem dnem je tudi „Savez železničara“ opustil svoj naslov in se imenuje od takrat: „Savez železničko — poštarского

osebja.“ Stvarno so bili ti dve organizaciji le kratki čas združeni. Korupna gospoda ravnateljstva namreč tega sklepa ni mogla prenesti, kajti ni ji šlo v glavo, da bi mogli železničarji in poštni uslužbenci skupno delovati. Gospodje so napeli vse sile, da razdvoje enotne vrste (ravno tako kakor pri nas dela žolta Zveza) in niso mirovali preje, da so napravili v odbor poštne sekcije svoje podkupljene mameluke. V prav kratkem času se je pokazalo uspešno delo novega odbora, kajti temu po majskih dogodkih niti na misel ni več prišlo, da bi se brigal za gmotne in službene razmere svojih članov, nasprotno pa je dosledno sabotiral vsak korak Savezne uprave, ki je bil namenjen dobrobiti poštne in telegrafске osebja.

Birokrati poštne uprave in ministrstva samega pa so se sočasno trudili na vse načine, da odtrgajo čim več članov od organizacije in jih včlanijo v svoje krumirske tvorbe, obljublajoč jim vse mogoče in nemogoče, na kar zaslepijeni in zapeljani uslužbenci še danes zamač čakajo. Le tisti, ki sam živi med poštnimi in telegrafskimi uslužbenci, vé, da to niso svobodni člani baje svobodne Jugoslavije, temveč sužnji, ki so na milost in nemilost izročeni državnemu birokratizmu, ki ni nič boljši od nekdanjega avstroogrškega.

Poštni in telegrafski delavci, ki robotajo že 10—20 let, imajo po 18—20 kron dnevne mezde, zato pa je njih delavni čas 12—14 ur dnevno. Draginske doklade so jim nepoznane in niti stroškov za delo izven domicilne postaje se jim ne krije. Vse eno je, če delajo v Ljubljani ali v Kamniku, v Grosupljem ali v Litiji, njih mezda je nepremakljiva. Najbolje bi bilo, če bi se tem sužnjem nabavilo enostavne barake na štirih kolesih, v katerih bi lahko prevažali tudi svoje družine s kraja v kraj in bi med potom prosjčili milih darov za preskrbo sebe in svojcev.

Za njih aprovizacijo se ne briga živ krst, pač pa si gospodje „Werkmeisteri“ in uradniki bratsko dele prav čedne količine sladkorja, moke itd. ter delajo gladni pari dolge zobe.

Nič boljše kakor delavcem se ne godi mesečnim nastavljenecem, ki še vedno prejemajo brilantne plače 500 K. Za poboljšek pa predpostavljene direktorije ljudi nezmislino in tiransko terorizirajo in je staroavstrijski korporalski ton še vedno ena glavnih čednosti, ki diči to slavno birokracijo.

Položaj poštne in telegrafске uslužbenstva je toraj med najžalostnejšimi v novi državi, vzlic temu, da je ravno pošta in brzojav ena najvažnejših državnih ustanov. S tem položajem in tiranstvom morajo prizadeti radi ali neradi čim preje obračunati. To pa je mogoče le tedaj, če se vsi združijo v močno organizacijo, katera se mora pridružiti mogočni celoti obsegajoči ves promet in transport v Jugoslaviji, to je: Savez saobračajnih i transportnih radnika i službenika Jugoslavije.

Da pridejo prizadeti čim preje do nujno potrebnega cilja, je sekcija poštne uslužbencev S. t. i. s. r. i. s. J. v Beogradu, v kateri so včlanjeni vsi uslužbenci pošte in brzojava v Srbije, sklenila, da skliče kongres vseh poštne uslužbencev Jugoslavije, katerega naloga naj bo urediti službene in gmotne razmere prizadetih, da pripravi podlago za enotno organizacijo v celi državi in da takoj započne s potrebnim delom, da se to čim preje izvrši.

Ta kongres se vrši dne 15. februarja t. l. v Beogradu in bo imel rešiti sledeči dnevni red:

1. Ujedinjenje poštne, telegrafске in telefonskega uslužbenstva in

2. enotna ureditev službenega in gmotnega položaja tega osebja v Jugoslaviji.

V naši organizaciji organizirani uslužbenci in delavci so odposlali svoje zahteve sekciji poštarjev v Beogradu (Narodni dom), ker z ozirom na njih malo število ni bilo mogoče odposlati posebnega delegata. Pooblastili pa so sodruge iz Hrvatske, da oni zastopajo njih interese ter da brezpogojno glasujejo za takojšnje ujedinjenje, kjer vidijo le v tem dejstvu jamstvo za boljšo bodočnost.

O poteku in sklepih razprav na kongresu bomo poročali.

Kdo otežkuje promet na južni železnici?

Vedno se zopet pojavlja vprašanje, zakaj se promet ne razvije. Da se o tem vprašanju tudi širša javnost pouči, hočemo v naslednjem omeniti le eno stvar, ki pri razrešitvi tega vprašanja precej prihaja v poštev in to je premog.

Premog daje južni železnici premogovna družba v Trbovljah, in sicer iz svojih premogokopov v Hrastniku in Trbovljah. Iz premogokopa v Hrastniku se dovažna na železniško postajo Hrastnik premog, kateri vsebuje pri vsakem desetonskem vozu 3 do 4000 kg prsti in laporja, toraj snovi, ki nimajo nikakršne gorilne vsebine. Premog se oddaja železniški upravi tak, kakor se v rovu nakoplje, brez vsacega pranja in brez odstranitve ničvrednih snovi. Železniške kurilnice zopet oddajajo ravno isti, toraj z vsem mogočim in nemogočim pomešan premog železniškim strojem in sicer že z enostavnega razloga, ker sprejemajo premog v račun pod gornjimi pogoji in bi imele, če bi ga same čistile, neopravičljiv primanjkljaj, kar pa seveda tudi jugoslovanski sveti Birokracij ne dopušča. Pa ne samo pomešani premog, tudi takozvani zdrob in zgolj lapor in prst se nalaga na stroje in ti, strojevodja, glej, kakor hočeš, da le spraviš vlak iz postaje, makar le do prve čuvajnice. Železniška uprava je plačala lapor, prst in druge tem enake gorilne snovi za drago ceno in je s tem popolnoma zadostila svoji — dolžnosti. Vse drugo je za njo deveta briga, saj ji še vedno preostaja osebje, na katero lahko odvali vso krivdo glede neurejenega in nerednega prometa. Imamo stroje, ki v normalnih razmerah vlečejo 550, 800 in 1000 ton, toda vsled slabega goriva tega ne zmorejo in se jim mora tovor pri vsakem vlaku znižati. Kdo je temu kriv? Mi imamo pri obratnem ravnateljstvu v Ljubljani ljudi, ki so baje strokovnjaki, in če že ne, potem vsaj zasedajo odgovorna mesta; imamo tudi celo vrsto potrebnih in strokovno naobraženih kontrolnih organov, ki pa sami ne vedo, kaj naj prav za prav kontrolirajo in ki najraje sede po prvih razredih raznih vlakov ter skrbno seštevajo krvavo zaslužene skromne dijete, katere jim bogati jugoslovanski del južne železnice biogohotno izplačuje, nimamo pa nikogar, ki bi se brugal za pošteno vago in čisto kakovost trbovlskega premoga, ki je prvi vir vsega južno-železniškega prometnega gorja. Kaj mislite gosp. centralni inšpektor, ali bi ne bilo za državo in podjetje koristneje, če bi Vi posvečali temu res Vašemu delokrogu pripadajočemu poslu tisto pažnjo, ki jo prav nepotrebno sebi, podjetju in državi v škodo posvečate izganjanju in preganjanju ljudi, od katerih je imelo podjetje vedno le dobiček? Ali bi ne kazalo poučiti Vaše kontrolne organe, da je stikanje po urnikih o vzrokih zamud vlakov povsem neplodno delo in da bi lahko z boljšimi argumenti operirali, če bi si ogledali na stroju kurivo, mazilo in še druge neobhodno potrebne, toda vedno premanjkajoče stvari? Toda ne samo malomarnost železniških funkcionarjev, tudi deželna vlada je kriva neznosnih prometnih razmer. Ona ima v Trbovljah svojega zastopnika kot gospodarja premogokopa, toda temu je deveta briga kakšen premog železnice dobivajo.

Vse strojno osebje se radi kuriva vedno pritožuje, toda merodajna ušesa so konsekvantno gluha. Kaj jih briga tovarni promet,

samo da ekspresni vlaki, katerih se oni najraje poslužujejo, dobro vozijo. Da se dela na vseh koncih in krajih velika škoda, to nikogar ne zanima. Tako je dne 4. t. m. v Zidanem mostu pri nekem češkem transportu s svinjami poginilo čez noč 13 prašičev, ker je vlak čakal približno 20 ur na stroj, ki ni imel potrebnega premoga. 40.000 kron škode radi nepremišljenosti in brezbržnosti gotovih gospodov, ki sede na — vodilnih mestih.

Apeliramo na ministra saobračaja in ministra za rude in šume, da napravita konec tem nezdravim razmeram, ker je to njuna prokleta dolžnost.

—s—

Impozanten protestni shod sarajevskih železničarjev.

2500 sarajevskih železničarjev je dalo občutno zaušnico prijateljem naše „Zveze“, ki so skupno z njo pridruženi famoznemu „Udruženju“.

Da spoznajo tudi naši železničarji mogočni pohod železničarske organizacije v kolikor stoji na strogem razrednem stališču, objavljamo v naslednjem kratko poročilo o manifestacijskem shodu železničarjev, ki se je vršil dne 3. t. m. v Sarajevu in na katerem so slednji vladajočim gospodom glasno povedali svoje mnenje.

Vzrok sklicanja manifestacijskega shoda je bil teptanje „Protokola sporazuma“ od strani ministrstva in prizadetega ravnateljstva. Konstatiramo, da so gospodje sarajevskega ravnateljstva člani znanega „Udruženja“, ki se zbira okrog dičnega „Zvono“, glasila zadoštno znanega Smitrana, toraj ljudje, katerim je osebna korist gonilna sila njih „nesebičnega“ delovanja.

Oni hočejo ostati slej kot prej neomejeni birokrati, ki bi radi na vseh vekov veke despotično vladali železničarje in železnice.

Uveljavljeni P. s. so enostavno vrgli v koš in za njegovo izvedbo se niso brigali, pač pa so se potrudili, da sabotirajo promet v kar največ mogočih slučajih in s tem dokažejo njegovo nemogočo proizvodbo.

Shod dne 3. februarja jih je lahko poučil, da njih drevje ne bo zraslo v nebesa, in če so se usedli na limanice našim širokoustim „Zvezarjem“, potem so napravili prav slab račun, ki ga jim bo v bodoče težko razrešiti.

Ob 5. uri popoldan je otvoril impozantni shod v Delavskem domu sodr. Ignjat Skoro s primernim nagovorom in podal kot prvemu poročevalcu besedo sodr. Bogoljubu Čuriču. V svojem nadenournem govoru je govornik neusmiljeno bičal rokovnjaško početje uprave železnic, kateri je le na tem, da ministru sugerira neizvedljivost dogovora. Na podlagi nepobitnih dejstev je dokazal, da ravnateljstvo z gotovim namenom nabavlja manjvredni material, odpušča in preganja zmožne in kvalificirane moči itd. ter s tem uničuje državno in narodno premoženje, sklicujoč se hinavsko na poželjivost železničarjev. Izvajanja govornika so našla splošni simpatični odmev, ki se je izražal s posebno vehemenco, kadar je izustil ime splošno obsodražene ravnatelja Jeliča.

Za njim je govoril pristav bos. žel. sodrug Ivan Krudelj. Izjavil je približno sledeče:

Tajništvo „Saveza“ nas je pozvalo, da damo primernege daška našim čuvstvom napram nepravilnostim in izigravanjen s strani ministrstva in ravnateljstva, ki jih izvajajo napram onim, ki edini v tej deželi res delajo in ki sami ves promet vzdržujejo. Dogovor, ki je bil sklenjen med ministrom saobračaja in nami in za katerega smo se toliko trudili in zanj žrtvovali, ki je stopil šele pred 3 meseci

v veljavo, ta dogovor je še danes le na papirju in merodajnim činiteljem niti na misel ne pride, da bi ga udeležili, nasprotno ga kršijo in teptajo in s tem povišujejo bedo železničarjev.

Ko je ta dogovor stopil v veljavo, so ga takoj počeli negirati in sabotirati in to tedaj, ko bi ga imeli najhitrejšim potom udeležiti. V tem postopanju se je naša sarajevska direkcija pokazala kot ena najreakcionarnejših, kajti njeni funkcionarji so, kakor lačni volkovi, prvi hiteli v Beograd in so tam ministru sugerirali, da je P. s. neizvedljiv in prometu škodljiv. (Medklici: Mi ga bomo sami prevedli!)

Vsled tega in vsled naraščajoče bede, ki nas vsak dan bolj muči, je naša dolžnost, da tej gospodi odločno povemo, da železničarji niso več ona pokorna para, ki ima samo dolžnosti in nikakršnih pravic, temveč da so si svoje moči in moči svoje organizacije povsem svesti, tembolj ker vedo, da jih bo v njih jim usiljenim boju podpiral ves ostali jugoslovanski proletarijat. Nihče naj si ne domišlja, da bo nekaznovan kršil in teptal naše težko priborjene pravice.

Burno odobravanje je sledilo govornikovim izvajanjem.

Sodrug Mirko Obradović je podal, burno pozdravljen, v imenu sarajevskega delavstva izjavo, da smejo železničarji v slučaju usiljenega boja računati ne le na popolno pomoč bosanskega, temveč vsega jugoslovanskega proletarijata. Ko sta govorila še sodr. Gliha in Sič, je prečital sodr. Curič sledečo

resolucijo:

2500 železničarjev vseh kategorij, organiziranih v Savezu saobračajnih i transportnih radnika i službenika Jugoslavije, zbranih na velikem shodu dne 4. februarja 1920 v Sarajevu, zaključujejo z ozirom na dejstvo, da sarajevsko ravnateljstvo in njena birokracija ne proizvajajo in ne izvršuje določb „Protokola sporazuma“, nadalje z ozirom na tendenciozna in lažnjiva poročila, s katerimi ministrstvu dokazuje, da je P. s. neizvedljiv in s temi trditvami krije svoje sabotažno početje ter odriva odgovornost na železničarje in njih Savez:

1. Shod protestira proti takemu postopanju in zahteva, da ministristvo upošteva predloge, katere mu predlože pooblašteni delegati pri predstoječih pogajanjih in s katerimi se mu bo dokazalo, da birokracija iz sarajevske direkcije hladnokrvno tepta, kar so si železničarji s trudopolnim delom izvojevali in kar, danes s svojim življenjem ter z nadčloveškim naporom vzdržujejo, med tem ko ona uničuje železnice in s tem tudi državo.

2. Zahtevajo, da se krivci tega kakor ostalega nereda na železnicah pokličejo takoj na odgovornost.

3. Shod protestira proti poskušnji direkcijske birokracije, kratiti železničarjem njih kvalicijsko pravo, ker se smatrajo železničarji delavcem kakor so vsi ostali delavci in ni med nastavljenimi in nenastavljenimi železničarji nobene druge razlike, kakor da so prvi plačani mesečno, drugi pa dnevno. Shod opozarja ministristvo na neizogibne posledice, ki bi nastale, če bi se skušalo železničarjem kratiti njih kvalicijsko pravo, ker bi morali v zaščito te najelemetarnejše pravice, brez katere sploh ne bi imeli obstoja, zastaviti vse svoje sile.

4. Navzlic vsem protestom, predstavk in intervencij se prehrana železničarjev ni nič izboljšala, in še več, v prehrani narašča očividno anarhija in z njo beda med želez-

ničarji. Železničarji so prepričani, da je nepovolenemu stanju železn. konz. zadruga kriva sarajevska direkcija in njen komisariat, ki nadzoruje konzum. Škod zahteva, da merodajni činitelji nemudoma ugrade željam, ki so izražene v vpslani resoluciji z dne 28. dec. m. l.

5. V želji, da se čim preje odpravi iz železniške službe anarhija in korupcija in da se vzpostavi čim preje red na železnicah, zahtevamo, da se v smislu člena 3. „Protokola sporazuma“ takoj izvoli železniške odbore, katerih naloga je, da nadzorujejo poslovanje prizadetih direktij, in to zaradi tega, ker železničarji B. in H. ne morejo imeti nikakršnega zaupanja v staro birokracijo in njen sistem, ki je podedovan od Avstrije in je železnice privedel na rob propada. Če bi merodajni činitelji ne upoštevali naše zahteve, potem bodo seveda nosili sami odgovornost za vse nastale in neizogibne posledice.

Sarajevski železničarji so tudi na tem shodu sijajno pokazali, kako visoko cenijo svojo organizacijo in da so ob vsakem času pripravljeni se njenemu pozivu odzvati.

Slovenski železničarji posnemajte jih!

Dopisi.

Pragersko.

Pri nas se je vršil dne 14. januarja t. l. javen železničarski šod, katerega sklicanje so zahtevali delavci in uslužbenci tukajšnje postaje, z dnevnim redom: Slabe plače delavcev.

Zahteve delavcev je obrazložil predsednik sodr. Strmšek in nato podal besedo sodrugu Stropniku. Sodr. Stropnik je z jednatimi besedami neusmiljeno bičal današnji krivični gospodarski sistem, ki osobito delavstvu tako otežkočuje obstoj, da mora s tem slednje prav resno računati. Delavstvo se mora končno zavedati, da nima nikjer drugje pričakovati pomoči kakor edino le v svoji moči, katera se izraža v organizaciji, ki pa tudi ne sme biti druga kakor stoječa na stališču neizprosnega razrednega boja. Govornik je žel burno odobranje, na kar se je sprejela soglasno predlagana resolucija, v kateri se zahteva za delavstvo brez razlike na službeno mesto ista draginjska doklada, kakor za uslužbenec. Protestirajo tudi proti uvrstitvi delavstva v različne kategorije in zahtevajo enakost za vse, ter izdajo že leta 1918 in 1919 zapadle službene obleke.

Šod je bil zelo dobro obiskan in jasno dokazal, da se delavstvo povsem zaveda resnosti svojega položaja.

Maribor.

Gospodom „Zvezarjem“ v Mariboru in drugod!

G. „Zvezarje“ bi prav prijazno prosili, da puste pri eventualnem sestavljanju svojih odborov naše sodruge lepo ob strani in jih ne nadlegujejo s tem, da jih enostavno volijo v svoj odbor, ne da bi prizadeti kaj vedeli o tem, in na mah stoje pred gotovim dejstvom. Potem jih vabijo na svoje seje in jim tam zabijavajo, da se jih iz odbora izbriše, ako bi se točno ne udeleževali sej.

Imamo dopisnico, ki nam jo je izročil naš član in s katero se ga vabi na sejo ter se ga sočasno opozarja, da se ga izbriše iz imenika odborov za slučaj, da ne bi prišel.

Gospodje bodo menda vendar našli v svoji številni (?) in zavedni (?) organizaciji toliko članov, da se iz istih sestavijo vsaj odbor, ne da bi iskali pomoči v vrstah našega članstva.

Ta slučaj sicer ni posamezen, da „Zvezarji“ enostavno kooptirajo naše člane v svoje odbore, in toraj ni nič čudnega, da se na tak nedostojni način skuša posamezne naše zaupnike diskreditirati.

Pripominjamo še, da imajo člani velike težkoče pri svojem izstopu iz „Zveze“, v katero se jih je pred časom zvijačnim in hinavskim potom uvedlo. Gospodje naznanjenega in prijavljenega izstopa enostavno ne vzamejo na znanje in samovoljno odtegovajo od plače članarino. Zapomnijo naj si pa, da bomo naši

sredstev, da ne ostane niti en vinar v zvezarski blagajni, kateri se proti volji prizadetih odtegovajo od službenih dohodkov. Prizadeti.

Opomba uredništva. Ker se nam tozadevne pritožbe množijo in to iz vseh krajev našega delokroga, vidimo v tem početju sistem, ki izvira v Ljubljani. Pozivljamo toraj vse prizadete, da nam nemudoma naznanijo take slučaje z navedbo eventualnih prič, da krivce ovadimo pristojnemu državnemu pravdnstvu.

Značilen dokument.

Ugoden veter nam je pripihal sledeči dokument narodne nestrpnosti na uredniško mizo. Objavljamo ga brez komentarja, ker smo mnenja, da si ga razsodna javnost sama primerno in po zaslugi tolmači.

Glasi se:

Dienstzettel.

S. B. Material-Magazin Maribor 7. XI. 1918. Marburg.

Velečenjeni gospod višji nadzornik! (inženjir Šega, op. uredn.)

Pošiljam prošnjo N. K. in poročam sledeče: N. K. je vzgojen kot Nemec, slovenski zna za silo in se pridno uči. Hajskač ni bil nikdar in je bil pri slovenskih sošolcih vobče priljubljen. Opišem prosilca tako kot je v resnici. Iz narodnih oziriv ga absolutno ne morem priporočati za Maribor. Če se ga vsled pomanjkanja uradnikov hoče sprejeti, potem ga ne sprejeti za Maribor, ampak za progo v sredini naše države. Upam pa, da se bo našlo dovoljno število dobrih Slovencev za takšna mesta. Na zdar! udani Jarh.

Šega in Jarh ter tem enaki tiči pa vendar niso korupcionisti, temveč vedno in povsod uvažujejo le službeni in državni interes.

Društvene vesti.

Podružnica Ponikva vabi vse svoje člane in celotni odbor na člansko zborovanje, ki se vrši v nedeljo dne 7. marca t. l. ob pol 9. uri dopoldan v gostilni Podgoršek s sledečim dnevnim redom: 1. Volitev odbora odn. njegova izpopolnitev, 2. poročilo blagajnika, 3. poročilo zapisnikarja, 4. raznoterosti. Zborovanje je veljavno in je torej dolžnost vseh službe prostih članov, da se ga udeleže.

Podružnica Sp. Šiška pozivlja vse svoje člane, da oddajo svoje članske knjižice v svrhu kontrole predsedniku sodrugu Kovaču ali pa blagajniku sodrugu Glavaču. Čim se kontrola izvrši, se knjižice zopet vrnejo.

Podružnica Borovnica vabi svoje člane na redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo dne 22. t. m. ob 9. uri dopoldan v gostilni Cerkev v Borovnici. Dnevni red: običajni. Dolžnost vseh članov je, da se občenega zbora polnoštevilno udeleže. Poročevalci iz Ljubljane.

Oklic.

Železničarji v boj za socialistično občino!

Uradno se razglša, da je končno po nešteti obljubah in odgajanjih vendar uveljavljen nekak volilni red. Da volilni red niti od daleč ne odgovarja našim zahtevam, je samoobsebi umevno, saj so ga skrpicali naši malomeščani, katerim je delavski interes deveta briga. Toda ker je uveljavljen, je naša dolžnost, da se ga v polni meri poslužimo, da razvijemo temeljito agitacijo, da zasedemo naše občine in si potem nesrečo popravimo, tako kakor nam naši interesi to velevalo.

V prihodnjih dneh bodo položile občine volilne imenike na javni vpogled. Rok zato bo objavljen na tozadevnih razglasih na občinskih ploščah. Dolžnost naših somišljenikov je, da na to pazijo in svoje sodruge opozore. Da se bodo že pri prvem delu volilnega boja vršile velike lumparije, o tem ne more nihče dvomiti, kdor pozna današnje močotce v naših občinah, in zato je skrajna opreznost neobhodno potrebna.

Volilce v občini je vsak, kdor je prekoraj 21. leto svoje dobe in stanuje eno leto v občini. Nadalje one ženske, ki imajo svoje lastno gospodarstvo in plačujejo davek, ali ki imajo vsaj osem razredov, in pa vse delavke, ki delajo v industriji in obrti, če zadoščajo onim predpogojem, ki se zahtevajo zamoške volilce glede starosti in bivanja v občini.

Naši kraj. pol. odbori in zaupniki stranke imajo toraj dolžnost, da se prepričajo, če so naši sodrugi

vpisani, in če ne, da jih nato opozore in njih vpis zahtevajo, nasprotno pa ljudi, kateri po določbah nimajo volilne pravice, iz listin črtajo, odnosno njih črtanje uradnim potom zahtevajo.

Sočasno s tem delom morajo naši zaupniki razviti najintenzivnejšo agitacijo tudi v onih krogih, ki morda še ne pripadajo našim vrstam, katere pa je treba prepričati, da za nje ne more in ne sme biti druge proge — kakor v stranki mednarodnega socializma. Opozarjati je posebno na hinavsko krinko narodnega socializma, ki ni nič drugega, kakor repek lažiliberalne kapitalistične stranke, toraj največjega gorja delavskih mas.

Vsak kompromis z meščanskimi strankami — in to so vse izven socialistične stranke — je izključen in ga stranka kot taka ne bi nikoli priznala.

V samostojnem boju zamestojna zmaga!

Upravni vestnik.

Ponovno opozarjamo, da znaša članarina od 1. januarja 1920. l. naprej 6 kron na mesec. Kdor hoče ostati član s starimi pravicami, mora plačati ta znesek. Zaupniki naj torej temu primerno poučijo člane.

Sodruga funkcionarje opozarjamo, da je konferenca 14. decembra 1919 v Zidanem mostu, kjer so bili zbrani delegatje 21 krajevnih skupin, soglasno sklenila zvišanje članarine na 6 K. Zvišani prispevek velja od 1. januarja 1919. l. naprej.

Blagajniki tistih skupin, ki še niso poslale obračunov za december, naj zaključijo z dnem 31. decembra 1919. l. in naj nam čimprej pošljejo obračune. Kar bo še pozneje vplačanih prispevkov za 1919, naj se jih v blagajniškem izpisku za januar posebej navede.

Od zvišanega prispevka ostane krajevnim skupinam 40 vin., blagajnikova provizija znaša pa 10 vin. Ostali znesek, to je K 5-50, pa je kakor doslej odračunati v Ljubljano.

Vsem krajevnim skupinam!

Cenjeni sodrugi!

V zadnjem času nam vedno pogosteje prihajajo pritožbe, da člani ne dobivajo redno „Železničarja“. Zlasti zadnjih dveh števil, ki sta za naše člane izredno važni, okolo ena tretjina članov ni prejela, kakor vidimo iz pritožb. Ker list vselej redno odpremljemo, je iskati krivdo edinole na pošti. Iz tega vzroka smo že ponovno energično protestirali pri poštne ravnateljstvu, kjer so se pač izgovarjali, toda ostalo je vse pri starem.

Da se izognemo tem neprilikam in da se omogoči redno dostavo lista, je centralni odbor na svoji seji dne 27. m. m. sklenil priporočati vsem krajevnim skupinam, da naročajo list za svoje člane v zavojih in da naznanijo upravi zaupnike, ki naj bi prejeli list, in koliko izpisov naj se jim pošlje.

Tako bi se tudi uveljavil že izvedeni zaupniški sistem, ker bi zaupniki bolj redno prihajali v stik s člani. Vrhutega bi se tudi mnogo prihranilo na izdatkih za ekspedicijo lista, kar bi prišlo v korist listu in članom, ker bi se list tem lažje povečal.

V nadeji, da boste uvaževali te razloge in s tem pripomogli listu, Vas vabimo, da nam čim prej odgovorite v pritrilnem smislu. Uprava.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Petrič.

Natienil J. Pavliček v Kočevju.

Zahvala.

Zahvaljujem se vsemu nastavljenemu in ne-nastavljenemu osebju južne železnice, ki mi je v skrajni sili priiskočilo z zdatnim zneskom na pomoč. Posebno se zahvaljujem blagajniku g. Popstu ter g. Žorgatu in Troštu. Srčna hvala še enkrat.

V Ljubljani, meseca februarja 1920.

Josip Pahor, sklad. delav.

Na vsestranske pritožbe o službenem nastopanju gosp. Ljud. Egy-ja, skladišnika kurilnice drž. žel., napram uslužbencem pozivljamo vse tiste, katerim imenovani dela službene težkoče, kadar iščejo pri njem uradnih informacij, da nam take slučaje nemudoma naznanijo.

Pokrajinsko tajništvo.